

หลักเกณฑ์การจัดตั้งศูนย์โรคหัวใจ (Cardiac Center) ในสถานบริการ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ.2563

1. ความเป็นมา

กระทรวงสาธารณสุขเห็นความสำคัญปัญหาด้านสุขภาพของประชากรไทยและต้องการที่จะจัดบริการด้านสุขภาพที่ดีมีมาตรฐานให้ประชาชนได้รับบริการอย่างทั่วถึงและทันเวลาเป็นที่มาของการเริ่มจัดทำ “แผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan)” ในปี พ.ศ.2553 โดยสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขสาขาโรคหัวใจนับเป็นสาขาหลักใน 20 สาขา เนื่องจากโรคหัวใจเป็นต้นเหตุของการเสียชีวิตอันดับต้นๆของประชากรไทยและเป็นเป้าหมายในยุทธศาสตร์ของกระทรวงสาธารณสุขร่วมกับองค์การอนามัยโลกในการลดอัตราการตายก่อนวัยอันควรในโรคไม่ติดต่อเรื้อรังซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

ทั้งนี้เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนเป็นไปตามหลักการและเป้าหมายในการให้บริการแบบไร้รอยต่อ (Seamless Health Service Network) สามารถดูแลผู้ป่วยแบบเบ็ดเสร็จในเขต (Self-contained Region) มีระบบส่งต่อภายในเขต (Referral Hospital Cascade) เพื่อลดอัตราป่วย อัตราตาย ลดความแออัดและลดระยะเวลารอคอยจึงเป็นที่มาของการจัดทำแผนการพัฒนาก่อตั้ง “ศูนย์โรคหัวใจ” ในโรงพยาบาลระดับ A ให้ครอบคลุมทั้ง ๑๒ เขตสุขภาพพร้อมวางแผนทางในการดำเนินการจัดตั้ง “ศูนย์โรคหัวใจ (Cardiac Center)” ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันโดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่พ.ศ. 2552 จนถึงสิ้นปีพ.ศ.2561 สามารถจัดตั้ง “ศูนย์หัวใจ” เพิ่มขึ้นจาก 7 ศูนย์เป็น 24 ศูนย์ ในระยะเวลา 9 ปีซึ่งตลอดระยะเวลาดังกล่าวมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการทั้งในเรื่องความพร้อมในการจัดตั้งศูนย์ หลักเกณฑ์และขั้นตอนในการขอจัดตั้งศูนย์รวมถึงแนวทางการติดตามควบคุมด้านคุณภาพในการให้บริการเพื่อสามารถประเมินผลและรับทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการและนำไปสู่ “การพัฒนาระบบบริการสุขภาพอย่างยั่งยืน”

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อใช้เป็นเกณฑ์และขั้นตอนดำเนินการในการเตรียมความพร้อมและจัดทำคำขอในการขอจัดตั้ง “ศูนย์โรคหัวใจ” ของโรงพยาบาลในสังกัดสำนักปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข
- 2.2 เพื่อใช้เป็นแนวทางการพิจารณาและการประเมินผลในการขอจัดตั้ง “ศูนย์โรคหัวใจ”
- 2.3 เพื่อใช้เป็นแนวทางประเมินตนเอง มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางการแพทย์ (Cardiac Center of Excellence) ของศูนย์โรคหัวใจ

3. ภารกิจศูนย์โรคหัวใจ

ศูนย์โรคหัวใจ มีภารกิจในการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคหัวใจ โดยมีเป้าหมายมุ่งสู่ศูนย์ความเป็นเลิศทางการแพทย์ของโรงพยาบาลในสังกัดสำนักปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พัฒนาให้มีขีดความสามารถครบถ้วน 8 ประการ ดังนี้

- 1.การตรวจวินิจฉัยและรักษาโรคหัวใจผู้ใหญ่และเด็ก ด้วยการใช้เครื่องตรวจสวนหัวใจและการผ่าตัดหัวใจแบบเปิด
- 2.การดูแลผู้ป่วยวิกฤตโรคหัวใจ

3. การดูแลผู้ป่วยรายโรคทั้งผู้ใหญ่และเด็ก การฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจ และการดูแลต่อเนื่อง
4. การดูแลและพัฒนาเครือข่ายที่รับผิดชอบและการส่งต่อไปศูนย์โรคหัวใจที่มีศักยภาพสูงขึ้น
5. การเป็นสถาบันฝึกอบรมแพทย์และพยาบาลในสาขาโรคหัวใจ
6. การจัดการด้านสารสนเทศ ระบบทะเบียนโรค และงานวิจัย
7. การประเมินและรายงานคุณภาพผลการรักษา
8. ดูแลรับผิดชอบประชากรในพื้นที่ ตามที่ได้รับมอบหมายในเขตสุขภาพ

4. ขั้นตอนการดำเนินการ

4.1 การกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการขอจัดตั้ง“ศูนย์โรคหัวใจ”

4.1.1 หลักเกณฑ์เพื่อเสนอพิจารณา มีดังนี้

1. ต้องเป็นโรงพยาบาลในสังกัดสำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุขระดับ A หรือ ถ้าเป็นระดับ S ต้องเป็นพื้นที่พิเศษที่ผ่านการพิจารณาและอนุมัติโดยคณะกรรมการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ(Service Plan) สาขาโรคหัวใจ กระทรวงสาธารณสุข
2. ต้องมีอายุรแพทย์โรคหัวใจ (Cardiologist) อย่างน้อย 2 คน โดยที่ 1 คน ต้องเป็นแพทย์ชำนาญการโรคหัวใจและหลอดเลือด (Interventionist) มี ศัลยแพทย์ทรวงอก (Cardiovascular Thoracic Surgeon : CVT) อย่างน้อย 2 คน กุมารแพทย์โรคหัวใจอย่างน้อย 2 คน และวิสัญญีแพทย์หัวใจหรือวิสัญญีแพทย์ผ่านการอบรม อย่างน้อย 1 คน และต้องเป็นบุคลากรของโรงพยาบาลที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการปฏิบัติงานเต็มเวลาราชการ (ตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุข)
3. จำนวนประชากรในพื้นที่รับผิดชอบไม่น้อยกว่า 1,000,000 คน
4. ระยะทางถึงศูนย์โรคหัวใจที่ใกล้ที่สุดมากกว่า 100 กิโลเมตรและหรือมากกว่า 2 ชั่วโมง
5. มีความพร้อมของสถานที่ และเครื่องมือในการจัดตั้ง Cardiac Care Unit (CCU), ICU CVT, Catheterization Unit และ OR CVT
6. สามารถตรวจวินิจฉัย Non-Invasive Cardiac Testing ได้
7. มีคุณสมบัติตามประกาศสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง เกณฑ์การตรวจประเมินเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการที่รับการส่งต่อเฉพาะด้านการทำหัตถการรักษาโรคหลอดเลือดโคโรนารีผ่านสายสวน และเกณฑ์การตรวจประเมินเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการเฉพาะด้านการรักษาโรคหัวใจและหลอดเลือดด้วยวิธีการผ่าตัด (เพื่อจัดเตรียมก่อนการขอขึ้นทะเบียนหน่วยบริการ กับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ)
8. มีการจัดตั้ง Acute coronary syndrome network , Heart Failure clinic , warfarin clinic และ Cardiac rehabilitation service

4.1.2 ขั้นตอนในการขอจัดตั้งศูนย์โรคหัวใจ (Cardiac Center) มีดังนี้

1. โรงพยาบาลที่ขอดำเนินการจัดตั้ง ต้องจัดทำโครงการเสนอ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) สาขาโรคหัวใจ ระดับเขตสุขภาพ
2. โรงพยาบาลหารือและทำแผนการจัดสรรพื้นที่รับผิดชอบประชากรใหม่ร่วมกับศูนย์โรคหัวใจที่มีอยู่เดิมทั้งหมด ภายในเขตสุขภาพ ที่โรงพยาบาลนั้นตั้งอยู่
3. โรงพยาบาลจัดทำคำขอจัดตั้งตามแบบฟอร์มกระทรวงสาธารณสุขยื่นต่อปลัดกระทรวงผ่านคณะกรรมการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) สาขาโรคหัวใจกระทรวงฯ เพื่อพิจารณา

4. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพร้อมหัวหน้าศูนย์โรคหัวใจและคณะโรงพยาบาล ที่ขอจัดตั้งศูนย์หัวใจ ซึ่งแจ้งต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) สาขาโรคหัวใจ โดยมีประธาน Service Plan สาขาโรคหัวใจระดับเขตสุขภาพร่วมให้ข้อคิดเห็นถึงเหตุผลและความจำเป็นในการจัดตั้ง

5. คณะทำงานพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) สาขาโรคหัวใจ กระทรวงสาธารณสุขที่ได้รับมอบหมาย ลงเยี่ยมประเมินโรงพยาบาล (ตามแบบประเมินผลการเยี่ยมสำรวจศูนย์โรคหัวใจ) แล้วรายงานเสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) สาขาโรคหัวใจ กระทรวงสาธารณสุข

6. คณะกรรมการฯ กระทรวง แจ้งผลการพิจารณาแก่ปลัดกระทรวงสาธารณสุข (หรือรองปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่ได้รับมอบหมาย) และแจ้งเขตสุขภาพและโรงพยาบาลรับทราบผลการพิจารณาของคณะกรรมการฯ (แบบแจ้งผลการพิจารณาการจัดตั้งศูนย์โรคหัวใจ)

7. หากไม่ได้รับการพิจารณาโรงพยาบาลสามารถยื่นอุทธรณ์ภายในเวลา ๖๐ วันนับจากวันที่ออกหนังสือแจ้งผลการพิจารณา(พร้อมเหตุผลประกอบเพิ่มเติม)ทั้งนี้ความเห็นของคณะกรรมการฯ ถือเป็นข้อยุติ

4.2 แนวทางการพิจารณาและการประเมินผลในการขอจัดตั้ง “ศูนย์โรคหัวใจ (Cardiac Center)”

- วัตถุประสงค์การขอจัดตั้งของโรงพยาบาลพร้อมระบุเหตุผลและความจำเป็น
- จำนวนประชากรแยกรายอำเภอที่รับผิดชอบและระยะทางจากศูนย์โรคหัวใจเดิมที่ใกล้ที่สุด (ก่อนและหลังจัดสรรพื้นที่รับผิดชอบใหม่)
- ข้อมูลพื้นฐานของโรงพยาบาลตามที่ระบุในแบบคำขอจัดตั้งศูนย์โรคหัวใจและประเมินตนเอง
- ผลงานการพัฒนาคุณภาพด้านการพัฒนาเครือข่ายโรคหัวใจและชุมชน
- แผนผังสถานที่ตั้งห้องฉุกเฉิน ห้องตรวจสวนหัวใจ ห้องผ่าตัดหัวใจ และหอผู้ป่วยวิกฤต
- แผนในการเตรียมความพร้อมของบุคลากรสหวิชาชีพ ของศูนย์โรคหัวใจ
- แผนในการเตรียมความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ ในการดูแลผู้ป่วยโรคหัวใจ
- แผนการจัดสรรพื้นที่รับผิดชอบประชากรใหม่กับศูนย์โรคหัวใจที่มีอยู่เดิมทั้งหมดภายในเขตสุขภาพที่โรงพยาบาลนั้นตั้งอยู่
- งบประมาณในการจัดตั้งและงบดำเนินการ
- ผลการพิจารณา ของคณะกรรมการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) สาขาโรคหัวใจ กระทรวงสาธารณสุข ถือเป็นสิ้นสุด

หมายเหตุ กรณีที่ไม่สามารถจัดตั้งศูนย์หัวใจด้วยตนเอง ต้องแนบแผนการเปลี่ยนผ่านสู่การเป็นศูนย์โรคหัวใจด้วยตนเองพร้อมรายละเอียดข้อสัญญากับผู้ดำเนินการแทน โดยที่ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี และกรณีการบริการผ่าตัดหัวใจแบบเปิด ให้ดำเนินการภายในระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี ภายใต้ความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ(Service plan) สาขาโรคหัวใจ

5.เอกสารประกอบและแบบฟอร์ม

แบบคำขอจัดตั้งศูนย์โรคหัวใจและประเมินตนเอง